

FÖRENINGEN FÖR KLINISK MIKROBIOLOGI

Årsberättelse för verksamhetsåret 2020-01-01 – 2020-12-31

Föreningens konstitution

Medlemsantalet var vid verksamhetsårets början 279 (inklusive medlemmar som inte betalat medlemsavgiften).

20 nya medlemmar invaldes under året. Dessa var:

Eline Boesen, Josefin Olausson, Andreas Sälléber, Mattias Karlsson, Johan Ringlander, Anna Hill, Lukas Ocias, Gustaf Sandh, Anne-Marie Fors Connolly, Matilda Persson, Mats Lindeborg, Anna Garbe, Linnéa Polland, Sofia Lundström, Vendela Berglund, Caroline Ström, Gustaf Stukát von Feilitzen, Anna-Karin Jonsson, Anna Rodén, Torgny Sunnerhagen.

Medlemskapet avslutades för 22 personer som själva önskat det alternativt aldrig betalat medlemsavgiften eller inte betalat sedan 2016.

Vid årets slut var medlemsantalet 274 (varav 65 inte hade betalat avgiften)

Inga hedersmedlemmar för FKM har nominerats inför årsmötet 2021.

Styrelsen har utgjorts av Martin Sundqvist (ordförare) Jonas Swanberg (vice ordförande och facklig sekreterare), Håkan Janson (vetenskaplig sekreterare fram till årsmötet 2020), Annika Ljung (kassör), Åsa Gylfe (utbildningsansvarig fram till årsmötet 2020 och vetenskaplig sekreterare efter Håkan Jansson), Niklas Edner (medlemsansvarig fram till årsmötet 2020), Naieya Eriksson (ST-representant), Tobias Allander (stipendieansvarig samt sammankallande i informatikutskottet) samt Gordana Bogdanovic (utbildningsansvarig efter Åsa Gylfe) och Christina Öhrmalm (medlemsansvarig efter Niklas Edner) som valdes in på årsmötet.

Styrelsen har haft sex protokollförda sammanträden; 28 januari, 9 mars, 3 juni, 27 augusti, 1 oktober, 4 november varav ett i samband med ett internat i Stockholm 27-28 januari. Samtliga protokoll finns tillgängliga på föreningens hemsida.

Styrelsen har enligt gällande praxis fungerat som föreningens programråd.

Revisorer har varit Nahid Kondori, Bo Nilsson samt Arne Kötz som revisorssuppleant.

Valberedningen har utgjorts av Sara Karlsson-Söbirk, Björn Herrman och Lena Serrander.

Webmaster för FKM under 2020 har fortsatt varit Ingvar Eliasson.

Kristian Riesbeck har varit svensk redaktör för APMIS

Föreningens stadgar reviderades och beslutades av årsmötet. Ändringarna var främst en anpassning till SLS nya medlemsstruktur samt till dataskyddsförordningen (GDPR).

Föreningen har varit representerad enligt följande:

Svenska Läkaresällskapets fullmäktige: ordinarie: Martin Sundqvist, suppleant: Jonas Swanberg.

UEMS (European Union of Medical Specialists): Hilpi Rautelin

ESCMID European Council (European Society of Clinical Microbiology and Infectious Diseases): FKM har en plats i ESCMIDs General Assembly och Christian Giske är som ordförande i EUCAST *ad hoc* medlem i ESCMIDs styrelse.

NSCMID (Nordic Society of Clinical Microbiology and Infectious Diseases): Andreas Matussek.

Infection Control UEMS: Birgitta Lytsy

Socialstyrelsens arbetsgrupp "Reviderad smittskyddslag": Christian Giske.

Huvudredaktör för uppdateringen av rekommenderad metodik för klinisk mikrobiologi: Martin Sundqvist.

Folkhälsomyndighetens samverkansgrupp för vårdhygien: Erik Sturegård

Folkhälsomyndighetens referensgrupp för nationellt vaccinationsprogram: Kristian Riesbeck, ersättare Erik Sturegård

Folkhälsomyndighetens samverkansgrupp för STRAMA-arbete: Christina Åhrén
Styrgruppen för säker sepsisvård: Volkan Özenci

NPO Infektion- utvecklande av Standardiserat Vårdförlopp för Sepsis: Karin Wallgren

NPO Infektion Nationell arbetsgrupp STRAMA: Christina Åhrén

FKM-medlemmar i tvärsektionella referensgrupper

Mer information finns på gruppernas hemsidor, länkar finns från Mikrobiologi.net.

RAF (Referensgruppen för antibiotikafrågor): Christian Giske, Christina Åhrén, Anna Åkerlund.

NordicAST: Christian Giske, Annika Wistedt, Anna-Karin Smekal.

RAV (Referensgruppen för antiviral terapi): Anders Sönnerborg och Johan Westin. Emmi Andersson har varit askultant.

RAVs metodgrupp: Anders Sönnerborg, Johan Westin och Jan Albert

RAM (Referensgruppen för antimykotika): Nahid Kondori

Referensgruppen för parasitologi: Silvia Botero-Kleiven, Caroline Rönnerberg

Föreningens referens- och arbetsgrupper

Referensgruppen för bakteriologi: Olle Aspevall, Martin Sundqvist (ordf), Susann Skovbjerg, Annika Wistedt, Birgitta Henriques-Normark.

Referensgruppen för klinisk virologi: Magnus Lindh (ordförande), Emmi Andersson, Margareta Nordin, Blenda Böttiger, Kåre Bondesson, Urban Kumlin, Anna J Henningsson, Martin Sundqvist, Liselotte Ydrenius, Mia Brytting.

Informatikutskottet har bestått av Tobias Allander (sammankallande), Gunnar Kahlmeter, Jonas Swanberg, Karin Tegmark-Wisell, Martin Sundqvist och Urban Kumlin.

FKM:s utbildningsutskott: Åsa Gylfe (sammankallande fram till maj 2020), Gordana Bogdanovic (sammankallande från maj 2020), Urban Kumlin, Åsa

Melhus (fram till maj 2020), Naeiya Eriksson, Afamia Jabbour och Elisabeth Freyhult.

FKM-medlemmar med personliga utnämningar av uppdragsgivaren

Socialstyrelsens vetenskapliga granskare: Karin Tegmark-Wisell, Fredrik Elgh
Socialstyrelsens vetenskapliga råd: Urban Kumlin (klinisk mikrobiologi), Ann Tammelin (vårdhygien)

Folkhälsomyndighetens rådgivande referensgrupp för covid-19-frågor: Blenda Böttiger, Hans Fredlund, Magnus Lindh, Anders Sönnernborg

EQUALIS expertgrupp medicinsk mikrobiologi: Torbjörn Kjerstadius, Lisa Helldal, Gordana Bogdanovic, Annika Wistedt och Aina Iversen, Cecilia Jernberg

EQUALIS Expertgrupp för patientnära analyser: Katrine Pesola.

Stipendier och stiftelsemedel

På grund av covid-pandemin har aktiviteten varit låg när det gäller stipendier. *Forskningsmedel ur Stiftelsen* för forskning och utveckling inom medicinsk mikrobiologi har inte utlysts. Resestipendier till ECCMID beviljades i februari för två sökande, Hannes Vigfusson och Per Rydström men ECCMID ställdes in och stipendierna betalades därför inte ut.

Medlemsmöten

Årsmötet ägde rum den 26 maj på videokonferens via Skype. I samband med det hölls föredrag om covid-19.

FKMs Chefs- och professorsmöte hölls den 26 november på videokonferens via Zoom. Till mötet inbjöds, utöver verksamhetschefer, medicinsk ansvariga läkare och professorer inom klinisk mikrobiologi även ST-studierektorer samt FKMs styrelsemedlemmar. På mötet informerades styrelsen om labbmodulen i nationella patientöversikten NPÖ. Utbildningsutskottet informerades om FKMs webinarier, om den nya ST-utbildningen med BT som införs 1/7-21, SK-kurser och vikten av att ST-läkare i klinisk mikrobiologi får randa sig på universitetslabben. Vidare bjöds på föredrag och diskussion om covid-19-pandemin.

Det vetenskapliga året

Värmötet 2020 ställdes in på grund av pandemin och sköts istället upp till 2021. Mötet organiserades tillsammans med mikrobiologiföreningarna (FKM, RFM och SFM) och svenska Infektionsläkarföreningen (SILF) samt Intresseföreningen för Infektionssjukvård (IFIS).

”State of the art covid-19” hölls som ett webbaserat möte. Mötet organiserades av svenska läkaresällskapet (SLS) tillsammans med FKM, svenska Infektionsläkarföreningen (SILF) och Svenska Hygienläkarföreningen. Mötet ägde rum på en digital plattform den 15-16 december. Programmet och mötesupplägget var mycket uppskattat av deltagande medlemmar och företag.

Remisser

FKM har fått ett antal remisser under året. Majoriteten har dock inte rört det mikrobiologiska området, varför inga yttranden lämnats på dem. FKM har

svarat på flera remisser och FKMs synpunkter på "Förslag om ändring i Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2009:28) om blodverksamhet" från Socialstyrelsen bidrog till att Socialstyrelsen backade från lagt förslag. Dessutom svarade FKM på remisserna "Rekommendationer gällande säker kirurgi under covid-19 pandemin" från Svensk Kirurgisk förening via SLS, "Om arbetsskador till följd av smittsamma sjukdomar" från Socialdepartementet, "Rekommendation gällande samordnad nationell biobankning av covid19" från Biobank Sverige, "Föreskrifter och råd om läkarnas ST-tjänstgöring" från Socialstyrelsen, "Bioriskhantering för laboratorier och andra relaterade organisationer" från SIS. Relevanta remisser och svar finns på mikrobiologi.net under FKM/Remisser.

Annat aktuellt under året

Covid-19 pandemin överskuggade 2020 och medförde nära samarbete mellan medlemmarna i landet. FKM hjälpte till att ta fram ett nationellt vårdprogram för covid-19, har svarat många remisser relaterade till pandemin och var en av föreningarna som organiserade ett vetenskapligt möte om covid-19. FKMs ordförande har deltagit i regelbundna lunchmöten anordnade av SLS med anledning av pandemin.

Informatikutskottet har noterat att pandemin satt sökarljuset på bristerna i IT-infrastrukturen för remisser och svar, både för att skicka prover med behov av mycket snabba svar mellan regionerna och lösningar för storskalig testning riktad direkt till allmänheten. Det är troligt att dessa frågor kommer att uppmärksammas i kommande utvärderingar av Sveriges pandemiberedskap. Ineras projekt "Laboratoriemedicin" påbörjades i februari 2018. "Nationell patientöversikt" (NPÖ) respektive "Journalen på nätet" ingår i projektet. Arbetet med val av nationella kodverk och nationell enighet har genomförts i samarbete i samarbete mellan Inera, universitetssjukhusen, Socialstyrelsen och Equalis. Ett pilotförsök har genomförts i region Gävleborg. Inera har meddelat att det nu är fritt för andra regioner att ansöka om anslutning. Anslutning kräver dock ett omfattande regionalt mappningsarbete där kliniska mikrobiologers kompetens behövs och ingen region har kunnat prioritera detta arbete under pågående pandemi.

Även det *fackliga arbetet*, både lokalt och nationellt, har dominerats av pandemi-effekter. Viktiga frågor har varit: utebliven fortbildning, förlängd tid till specialistkompetens pga. inställda kurser och brist på praktisk träning, arbete/återhämtning både med och utan krislägesavtal.

Sjösättningen av den nya *bastjänstgöringen (BT)* flyttades från 2020 till 1/7 2021. BT är en introduktionstjänstgöring inom ramen för specialiseringstjänstgöringen, ST.

Arbetet med att revidera *Referensmetodiken* till *Rekommenderade metoder* i wiki-format fortsätter. Den första delen som behandlar Blododlingsdiagnostik har inte hunnit slutföras pga pandemin. Arbetet hade påbörjats inom

gastroenteriter och urinvägsinfektioner innan pandemin men inte fortsatt pga av densamma.

FKMs strävan efter att få in fler *mikrobiologiska representanter* i de grupper som tar fram *nationella vårdprogram från andra specialiteter* gett positiva effekter i form av att mikrobiologiska konsulter numera har blivit involverade i de flesta sådana program. Som exempel på detta har FKM inkommit med synpunkter på delarna om mikrobiologisk diagnostik i SILF:s vårdprogram för sepsis (Håkan Jansson) och endokardit (Anna Åkerlund), som reviderats eller är under revision. Vi hoppas att det gemensamma arbetet med Nationellt vårdprogram för covid-19 kan ytterligare bidra till denna integrering mellan föreningarnas arbeten.

Utbildningsutskottet fungerar bra men skulle behöva fler medlemmar, vilket är annonserat på vår hemsida. Utbildningsutskottet ordnade ett webbmöte för ST-studierektorer under hösten 2020.

Fler SPUR-inspektörer har rekryterats av utbildningsutskottet som nu består av fyra personer och med Gordana Bogdanovic som samordnare. En SPUR granskning utfördes i början på 2020 och efter det blev det en paus pga pandemin. Det finns planer att granskningarna ska återupptas under hösten 2021 digitalt eller fysiskt.

FKMs nationella web-baserad utbildningsserie för ST-läkare fortsätter och hålls en gång i månaden. ST-läkare håller en kortare lunchföreläsning för uppkopplade kollegor i landet följt av en frågestund. Kommentarer från både åhörare och föreläsare är mycket positiva. Under 2020 hölls åtta webinarier, 29/1, 11/2, 22/4, 19/5, 22/9, 18/11, 24/11 och 9/12.

Tjänsteenkäten som utfördes under 2019 färdigställdes publicerades på mikrobiologi.net. Återväxten är god inom specialiteten med många nya specialister och ST-läkare och vi har redan klarat av stora pensionsavgångar. Det krävs dock en fortsatt utbildningsinsats i samma nivå eftersom kliniska mikrobiologer behövs även utanför labben. Vidare har UEMS färdigställt och under våren 2021 pilot-testat en europeisk specialisttentamen som FKM är mycket positiv till.

SK-kurser i antimikrobiell terapi och klinisk virologi hölls 2020 enligt planerna. Folkhälsomyndighetens sidoutbildning ställdes in hösten 2020 men efter bl.a. påtryckningar från FKM ges den digitalt i maj och juni 2021 för dem som drabbades av inställd kurs. Dessutom ges den på vanligt sätt hösten 2021. Socialstyrelsen har för 2021 upphandlat SK-kurser i grundläggande klinisk mikrobiologi samt en ny SK-kurs i klinisk mykologi som båda kommer att anordnas av Karolinska Universitetslaboratoriet i Stockholm. En ny SK-kurs i biosäkerhet som anordnas av Folkhälsomyndigheten är inplanerad för 2022.

Vårmetet 2020 skulle ha arrangerats i Uppsala som ett samarrangemang mellan de mikrobiologiska föreningarna (FKM, RFM och SFM) och infektionsföreningarna SILF och IFIS men mötet fick dessvärre skjutas upp ett år pga covid-19-pandemin. Vårmetet 2021 planerar hållas i Uppsala 13-17 september som ett fysiskt och digitalt hybridmöte. Det finns förmånliga

klunikbiljetter baserat på klinikernas storlek som ger hela kliniken möjlighet att ta del av mötet digitalt. Regelbundna möten har hållits mellan de arrangerande föreningarna. Minst två möten per år handlar om samarbetsformerna och ca 2 år i förväg bestäms var mötena ska hållas och hur samarbetet ska fortsätta. Eventuella förändringar baseras på de utvärderingar som görs efter varje Vårmöte/Infektionsvecka. Det gäller bl a budgetfrågor och fördelningen av ett eventuellt över- eller underskott som sedan 2017 baseras på proportioner av inbetalda deltagaravgifter för medlemmar i respektive förening. Tack vare att kongressarrangören Commee AB som stöd fungerar mötesplaneringen allt bättre.

FKM får gärna fortsatt bidra med material till SILFs tidning "Infektionsläkaren". Jonas Swanberg är FKMs kontaktperson ifall någon önskar få något publicerat i deras tidskrift.

Det är alltså svårt att få medlemmar att komma ihåg att betala *medlemsavgiften*. Speciellt problematiskt har det varit eftersom det funnits många inaktuella e-postadresser i medlemsregistret och Ingvar Eliasson har på styrelsens uppdrag uppdaterat inaktuella adresser så långt det varit möjligt. Vår kontaktväg till medlemmarna och avgiften är medlemmens e-postadress, det är därför av största vikt att uppgifterna är uppdaterade.

Tidigare problem med *funktionaliteten med massutskick* på mikrobiologi.net är nu lösta. FKM tackar Ingvar Eliasson och medarbetare på Alinks AB för detta.

Pandemin har gett helgenomsekvenseringen en skjuts och många FKM medlemmar har arbetat hårt med det. Arbetet med förutsättningarna för att kunna dela data fortlöper arbetet inom Genomic Medicine Sweden (GMS) samt FoHMs projekt GENSAM som bygger på att dela sekvenseringsdata för ett effektivt smittskydd.

FKM kvarstår som en sektion inom SLS efter omorganisationen med ett bibehållet mandat vid omröstningar inom SLS.

Föreningens ekonomi

Tanja Nordwall sköter bokföringen åt FKM via eget företag.

För ekonomisk redogörelse 2020 hänvisas till särskild redovisning och revisorers yttrande.

FKMs styrelse genom

Åsa Gylfe
Vetenskaplig sekreterare